

JOE ABERCROMBIE

Last Argument of Kings

**THE FIRST LAW
BOOK THREE**

DŽO ABERKROMBIJS

Karaļu pēdējais arguments

TRILOĢIJA "PIRMAIS LIKUMS"
TRĒŠĀ GRĀMATA

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111-312.9

Ab460

Joe Abercrombie

Last Argument of Kings

Copyright © 2008 by Joe Abercrombie

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Translation copyright © 2019

First published by Gollancz, London

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora izteles auglis.

Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība Prometejs

SIA Prometejs AB, Tīlta ielā 20

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojusi *Santa Linkuma*

Redaktore *Kristīne Zute*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība *Prometejs*

ISBN 978-9934-553-43-1

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

1. DAĻA

*“Zinot, kāda ir dzīve,
gribot negribot jāsapņo par atreibību.”
Pols Gogēns*

Nekrietna apmaiņa

Vecākais inkvizitors Glokta stāvēja gaitenī un gaidīja. Viņš pastiepa greizo kaklu uz vienu pusi, tad uz otru, klausījās pazīstamajos knikšķos, caur savilktajiem muskuļiem starp lāpstiņām juta stiepjamiem pazīstamās sāpju stīgas. *Kāpēc es to daru, ja tas allaž nodara man sāpes? Kāpēc mums sāpes jāizsaicina? Ar mēli jātausta čūla, jāberzē zilums, jāloba krevele?*

“Nu?” viņš noprasīja.

Kāpņu pakājē izliktais marmora krūšutēls atbildēja vien ar kļu nicinājumu. *Un tā man tāpat tiek vairāk, nekā vajadzīgs.* Glokta šļūcošiem soļiem pagāja tālāk, velkot vājo kāju pa flīzēm sev nopakaļ; spieķa piesietieni atbalsojās starp griestu ciļņiem augstu virs viņa galvas.

Ja bija jārunā par cildenajiem Atklātās padomes aristokrātiem, šī pārmēru lielā gaitēņa īpašnieks lords Ingelstads bija pārmēru necils vīrs. Viņa ģimenes bagātība aizejošo gadu gaitā bija krietni sarukusi, turība un ietekme sarāvusies gandrīz līdz tukšai vietai. *Un, jo cilvēksniecīgāks, jo lielākām jāklūst viņa ambīcijām. Kāpēc viņi nekad to nesaprot? Plašumā sīkas lietas izskatās vēl sīkākas.*

Kaut kur ēnās, gausi vilkdams, nozvanija pulkstenis. *Jau tik vēls. Jo necīgāks vīrs, jo ilgāk viņam labpatīk likt gaidīt. Ja vajag, varu būt pacietīgs. Galu galā manu ierašanos elpu aizturējuši negaida ne žilbinoši banketi, ne sajūsmināti draugu pulki, ne skaistas sievietes. Nu jau vairs ne. Imperatora cietuma pagrabu tumsā par to parūpējās gurki.* Viņš piespieda mēli tukšajām smaganām un noņurdējies izkustināja kāju, no kuras durošās sāpju

adatiņas aizskrēja augšup pa muguru, liekot noraustīties plakstiņam. *Es spēju būt pacietīgs. Vienīgais labums no tā, ka katrs solis ir moks. Tu ātri vien iemācies spert savus soļus uzmanīgi.*

Durvis, pie kurām viņš stāvēja, strauji atvērās, Glokta spēji pagrieza galvu un darija, ko spēja, lai noslēptu grimasi, kas izlauzās, nokrakšķot kakla skriemeļiem. Durvis stāvēja lords Ingelstads — tēvišķs liela auguma vīrs ar sārtu seju. Aicinādams Gloktu iekšā, viņš tam draudzīgi uzsmaidīja. *It kā šī būtu saviesīga tikšanās, turklāt gaidīta.*

“Man jāatvainojas, ka liku jums gaidīt, vecāko inkvizitor. Kopš esmu ieradies Aduā, man ir bijis tik daudz apmeklētāju, ka galva griežas!” *Cerēsim, ka tā nenoskrūvēsies pavisam.* “Tik daudz apmeklētāju!” *Un tie, bez šaubām, nāca ar piedāvājumiem. Piedāvājumiem apmaiņā pret tavu balsi. Piedāvājumiem apmaiņā pret tavu palīdzību, izvēloties mūsu nākamo karali. Taču domāju, no mana piedāvājuma tev būs grūti atteikties.* “Vai dzersiet vīnu, vecāko inkvizitor?”

“Nē, mans kungs, pateicos.” Glokta pārklīboja pār sliekšni. “Es ilgi neuzkavēšos. Man arī ir daudz citu darīšanu.” *Vēlēšanas pašas sevi nefalsificēs, vai zini.*

“Protams, protams. Lūdzu, sēdieties!” Ingelstads priecīgi iesēdās vienā no krēsliem un norādīja uz citu. Pagāja kāds brīdis, līdz Glokta iekārtojās, uzmanīgi laizdamies zemāk, tad iegrozīdams gurnus, līdz atrada pozu, kurā mugura nesagādāja pastāvīgas sāpes. “Un ko jūs vēlējāties ar mani apspriest?”

“Esmu atnācis arhidiakona Salta uzdevumā. Ceru, ka neapvainosieties, ja būšu tiešs, taču viņa eminence vēlas jūsu balsi.”

Aristokrāta smagnējie vaibsti savilkās mākslotā apmulsuma izteiksmē. *Ļoti slikti tēlotā piedevām.* “Neesmu drošs, ka sapratu. Manu balsi kādā jautājumā?”

Glokta noslaucīja slapjumu zem asarojošās acs. *Vai mums patiesām jāuzsāk šāds pazemojošs dancis? Tev nav tam piemērots augums, bet man sāp kājas.* “Jautājumā par nākamo cilvēku, kurš ieņems troni, lord Ingelstad.”

“Ā. To.” *Jā, to. Idiot.* “Vecāko inkvizitor Glokta, es ceru, ka nelikšu vilties ne jums, ne viņa eminencei — cilvēkam, pret kuru jūtu tikai visdziļāko

cieņu,” un viņš nolieca galvu pārspilēti izrādītā pazemībā, “tomēr teikšu, ka pie labākās sirdsapziņas nevaru ļauties ārējai ietekmei nevienā virzienā. Esmu pārliecināts, ka man un visiem pārējiem Atklātās padomes locekļiem uzticēts svēts uzdevums. Pienākums liek man balsot par cilvēku, kurš no daudzajiem lieliskajiem pretendentiem šķitīs vislabākais kandidāts saskaņā ar manu pārlicību.” Un viņš ārkārtīgi pašapmierināti pasmaidīja.

Smalka runa. Varbūt ciema pamulķis tai pat noticētu. Cik bieži pēdējo nedēļu laikā esmu dzirdējis to pašu vai ko līdzīgu? Kā ierasts, tālāk sekos kaulēšanās. Mēs apspriedisim, kāda ir svētas uzticēšanās cena. Cik daudz sudraba atsver tīru sirdsapziņu. Cik daudz zelta atbrīvo no pienākuma saistībām. Taču man šodien nav noskaņojuma kaulēties.

Glokta zīmīgi savilka uzacis. “Man jāuzteic jūsu cildenā stāja, lord Ingelstad. Ja katram būtu tāds raksturs kā jums, mēs dzīvotu labākā pasaulē. Patiešām cildena stāja... ņemot vērā, ka jums ir tik daudz, ko zaudēt. Pieļauju, ka teju visu, kas jums ir.” Glokta saviebies satvēra spieķi vienā rokā un sāpīgi piešļūca pie krēsla malas. “Taču redzu, ka nespēšu jūsu lēmumu mainīt, tāpēc labāk iešu —”

“Par ko jūs runājat, vecāko inkvizitor?” Aristokrāta tuklajā sejā bija skaidri nolasāms uztraukums.

“Lord Ingelstad, par jūsu pretlikumīgajiem darījumiem, protams.”

No sārtajiem vaigiem bija zudusi liela daļa veselīgā mirdzuma. “Būs radusies kāda kļūda.”

“Ak, nē, par to varat būt drošs.” Glokta izvilka no mēteļa iekškabatas atzīšanās rakstus. “Vai redzat, jūs bieži esat pieminēts augsti stāvošu tirgotāju atzīšanās rakstos. Ļoti bieži.” Un viņš pastiepa čabošās papīra lapas tā, lai tās labi redzētu abi. “Šeit jūs esat minēts kā — un, saprotiet, es šos vārdus neizvēlējos — kā “līdzzinātājs”. Šeit kā “galvenais labuma guvējs” kādā ārkārtīgi nekrietnā kontrabandas operācijā. Un šeit, redziet, — un man gandrīz jāsarķst, to pieminot, — jūsu vārds un “nodevība” tekstā atrodas ļoti tuvu.”

Ingelstads sašļūka krēslā un ar trīcošu roku nolika glāzi uz galda sev blakus, izšļakstot vīnu uz lakotā koka. *Ak vai, to vajadzētu saslaucīt. Tā var palikt briesmīgs traips, un dažus traipus iztīrīt nav iespējams.*

“Viņa eminence,” turpināja Glokta, “paļaujoties uz jums kā uz savu draugu, jūsu abu labā pamanījās neiesaistīt jūsu vārdu sākotnējo noprašināšanu gaitā. Viņš saprot, ka jūs tikai mēģinājāt atgūt izsīkstošo dzimtas kapitālu, un jūt jums līdzī. Tiesa gan, ja pievilsiet viņu šajā balsošanā, viņa līdzjūtībai ātri pienāks gals. Vai saprotat, ko gribu teikt?” *Man liekas, es izteicos ļoti skaidri.*

“Saprotu,” noķērkstēja Ingelstads.

“Un kā ar pienākuma saistībām? Vai tagad tās šķiet vaļīgākas?”

Muižnieks norija siekalas, sārtums no viņa sejas bija pagājis. “Protams, esmu gatavs palīdzēt viņa eminencei, kā vien iespējams, taču... lieta tāda, ka —” *Nu, kas tagad? Izmisīgs piedāvājums? Bezcerīgs kukulis? Varbūt pat atsaukšanās uz manu sirdsapziņu?* “Vakar pie manis ieradās virstiesneša Marovijas pārstāvis. Vīrs, vārdā Hārlens Morovs. Viņš izteica ļoti līdzīgus argumentus... un ļoti līdzīgus draudus.” Glokta sarauca uzacis. *Ak šitā? Marovija un viņa sīkais ložņa. Vienmēr ne vairāk kā soli priekšā vai aizmugurē. Allaž tuvumā.* Ingelstada balsi iezagās spalga nots. “Ko lai es iesāku? Es nevaru atbalstīt jūs abus! Es aizbraukšu no Aduas, vecāko inkvizitor, un nekad neatgriezīšos! Es... es atturēšos no balsošanas —”

“Pie joda, neko tamlīdzīgu jūs nedarīsiet!” šņāca Glokta. “Jūs balsosiet, kā lieku es, un Marovija lai iet ieskrieties!” *Jauni draudi? Cik bezgaumīgi, bet lai notiek. Vai manas rokas jau tāpat nav mēslas līdz elkoņiem? Rakņāšanās vēl pāris notekās vairs neko nemainīs.* Viņš ļāva balsij pieklust līdz glumam murrājenam. “Vakar parkā novēroju jūsu meitas.” Aristokrāta sejā pazuda pēdējās sārtuma paliekas. “Trīs jaunas, nevainīgas meitenes uz paša sievietības sliekšņa, ģērbtas pēc jaunākās modes, un viena jaukāka par otru. Jaunākajai būtu... piecpadsmit gadu?”

“Trīspadsmit,” izdvesa Ingelstads.

“Ak tā.” Un Glokta savilka lūpas, atklājot viņam savu bezzobaino smaidu. “Viņa uzplaukusi tik agri. Viņas nekad agrāk nav bijušas Aduā, vai man taisnība?”

“Nav gan,” viņš teica gandrīz čukstus.

“Tā jau man likās. Pastaigājoties pa Aduas dārziem, viņu sajūsma un prieks šķīta tik nemākslots un apburošs. Lieku galvu ķīlā, ka viņas

būs piesaistījušas visu piemērotāko galvaspilsētas precinieku skatienus.” Viņš ļāva smaidam apdzist. “Mana sirds lūztu, lord Ingelstad, ja nāktos noskatīties, kā trīs tik trauslas būtnes pēkšņi tiek aizrautas uz kādu no Anglandes skarbakajām soda kolonijām. Tur skaistums, laba audzināšana un maigs raksturs piesaista pavisam citādu un daudz nepatīkamāku uzmanību.” Glokta nodrebinajās rūpīgi tēlotā nepatīkā un lēni pieliecās, lai pačukstētu. “Tādu dzīvi es nenovēlētu pat sunim. Un tas viss tēva neapdomības dēļ, kuram bija visas iespējas ko tādu novērst.”

“Bet manas meitas taču nebija iesaistītas —”

“Mēs ievēlam jaunu karali! Iesaistīti ir visi!” *Varbūt skarbi. Taču skarbi laiki prasa skarbu rīcību.* Rokai piepūlē drebēt uz spieķa roktura, Glokta uzstīvējās kājās. “Pateikšu viņa eminencei, ka viņš var paļauties uz jūsu balsi.”

Ingelstads pilnīgi un galīgi sabruka. *Kā pārdurts vīna maiss.* Viņa pleci saguma, seja sašļuka šausmās un bezcerībā. “Bet virstiesnesis...” viņš čukstēja. “Vai jums sirds krūtīs nemaz nav?”

Glokta varēja tikai paraustīt plecus. “Bija. Bērnībā biju tik mīkstsirdīgs, ka tas robežojās ar muļķību. Iedomājieties, es raudāju pat par zirnekļa tīklā notvertām mušām.” Pagriežoties uz durvīm, viņš saviebās no spēcīgas spazmas kājā. “Nemitīgas sāpes mani no tā ir izdziedējušas.”

Tā bija maza pasēdēšana šaurā lokā. *Taču šāda sabiedrība diez ko neizstaro siltu omulību.* Pār lielā, apaļā kabineta lielo, apaļo galdu ar savām sīkajām ačtelēm kaulainajā sejā uz Gloktu glūnēja vecākais inkvizitors Goils. *Un, domājams, ne jau nu lolodams draudzīgas jūtas.*

Viņa Majestātes Inkvizīcijas vadītāja, viņa eminences arhidiakona, uzmanība bija pievērsta kam citam. Pie izliektās sienas, aizņemot, iespējams, pusi visas telpas, bija piespraustas trīssimt divdesmit papīra lapas. *Katra veltīta vienai no cildenajām mūsu cēlās Atklātās padomes dvēselēm.* Tās klusi čabēja no lielajiem logiem plūstošajā vējiņā. *Mazi, liderīgi papīriņi mazām, liderīgām balstiņām.* Uz katra bija rakstīts vārds. *Lords tāds, lords šitāds, lords kaut kāds no kaut kurienes. Lielī vīri un sīki vīri. Vīri, kuru*

viedoklis kopumā visiem bija pie vienas vietas, kamēr princis Reinolts neizkrita no gultas un neievēlās kapā.

Daudzām lapām stūrī bija uzspiests krāsaina vaska pikucis. Uz dažām bija divi vai pat trīs. *Viņu lojalitāte. Par ko viņi balsos? Zilais lordam Brokam, sarkanais lordam Išeram, melnais Marovijam, baltais — Saltam, un tā tālāk. Protams, tie visi var kuru katru mirkli mainīties atkarībā no tā, uz kuru pusi vējš tos aizpūtīs. Zem vārdiem rindojās sīks, blīvs teksts. Pārāk sīks, lai Glokta spētu to salasīt no vietas, kur sēdēja, taču viņš zināja, kas tur rakstīts. Sieva reiz bijusi ielasmeita. Tieksme uz jauniem vīriešiem. Pārmerīgi dzer. Niknumā nokāvis kalpotāju. Milzīgi azartspēļu parādi. Noslēpumi. Baumas. Meli. Šī cildenā amata darbarīki. Trīssimt divdesmit vārdu un tieši tikpat daudz sīku, netīru stāstiņu, no kuriem katrs jāizloba, jāizrok un jāizmanto mūsu labā. Politika. Patiesi, darbs taisnajiem.*

Tad kāpēc es to daru? Kāpēc?

Arhidiakonam bija steidzamākas raizes. “Broks joprojām ir vadība,” viņš drūmi nomurdēja un, balti cimdotās rokas aiz muguras saņēmis, vēroja čabošos papīrus. “Viņam ir ap piecdesmit vairāk vai mazāk drošu balsu.” *Cik nu drošas tās var būt šajos nepastāvīgajos laikos.* “Ar vismaz četrdesmit balsīm viņam uz papēžiem min Išers. Cik mums zināms, šādus tādus atbalstītājus ieguvis arī Skalds. Neparedzēti mērķtiecīgs cilvēks. Stariklandes delegācija vairāk vai mazāk ir viņam rokā, un tas, iespējams, dod viņam ap trīsdesmit balsu, un tikpat ir arī Barezinam. Pašreiz viņi ir četri galvenie troņa tīkotāji.”

Bet kas lai to zina? Iespējams, karalis nodzīvos vēl kādu gadu, un, pieņākot balsošanas laikam, jau būsīm viens otru piežmieguši. To iedomājoties, Gloktam nācās apspiest smīnu. Lordu apli grēdās sakrauti grezni tērpti liķi — visi Savienības dižākie aristokrāti un Slēgtās padomes locekļi piedevām. *Katram mugurā blakussēdētāja triekts nazis. Valdības patiesā, neglītā seja...*

“Vai ar Hēģenu runāji?” strupi noprasiya Salts.

Goils atmeta savu puskaילו galvu un, aizkaitinājumā kūsādams, pavīpsnāja par Gloktu. “Lords Hēģens joprojām cieš no iedomām, ka varētu kļūt par mūsu nākamo karali, lai gan pilnīgi noteikti nav aizrunājis

vairāk par divpadsmit krēsliem. Viņš bija tik aizņemts, pūloties sakasīt vairāk izšmauktu balsu, ka gandrīz neatrada laiku uzklaut mūsu piedāvājumu. Iespējams, ka nedēļas vai divu laikā viņš nāks pie prāta. Tad viņš varētu pieslieties mums, taču es par to negalvotu. Drīzāk viņš metīsies kopā ar Išeru. Cik saproti, tie abi vienmēr bijuši tuvi.”

“Malāci,” noņāca Salts. “Kā ar Ingelstadu?”

Glokta sagrozījās krēslā. “Piedāvāju viņam jūsu ultimātu ar ļoti skaidriem nosacījumiem, jūsu eminence.”

“Tad varam paļauties uz viņa balsi?”

Kā lai to pasaka? “Pilnīgi droši to apgalvot nevaru. Ar sava rokaspuīša Hārlena Morova palīdzību gandrīz identiskus draudus mūsējiem viņam ir izteicis virstiesnesis Marovija.”

“Morovs? Vai tad viņš nav viens no Hofa rokļaižām?”

“Izskatās, ka viņš pakāpies pa karjeras kāpnēm.” *Vai nokritis zemāk — kā uz to raugās.*

“Par viņu varētu parūpēties.” Goila seja vīdēja ārkārtīgi nepatīkama izteiksmē. “Pavisam viegli —”

“Nē!” asi iebilda Salts. “Kas tev, Goil, kaiš, ka ikvienu sarežģījumu uzreiz gribi nogalināt! Pagaidām mums jābūt piesardzīgiem un jāizrāda, ka esam saprātīgi, uz pārrunām gatavi cilvēki.” Viņš piegāja pie loga, un saules gaismā uzmirdzēja lielais, violetais amata gredzena dārgakmens. “Tikmēr neviens neliekas ne zinīs par šīs valsts pārvaldīšanu. Netiek iekasēti nodokļi. Netiek sodīti noziegumi. Tas sūdabralis, ko dēvē par Ādmini, tas demagogs un nodevējs uzstājas ciemu tirgus laukumos un musina uz atklātu dumpi! Tagad zemnieki ik dienas pamet savas saimniecības un pievēršas bandīstismam, nepieredzētām zādzībām un vandalismam. Haoss plešas plašumā, un mums trūkst resursu, lai to izskaustu. Aduā ir palikuši tikai divi Karaļa spēku pulki, un ar tiem teju nepietiek, lai nodrošinātu kārtību pilsētā. Kas zina, vai kāds no mūsu cildenajiem augstmaņiem nenogurs no gaidīšanas un nemēģinās sagrābt troni pirms laika. No viņiem to varētu gaidīt!”

“Vai armija no Ziemeļiem atgriezīsies drīz?” pajautāja Goils.

“Maz ticams. Tas ēzelis, virsmaršals Bērs, aiz Dunbrekas mūriem ir tupējis jau trīs mēnešus, dodot Betodam lērumu laika pārgrupēties aiz

Baltteces. Kas zina, kad viņš beidzot izdarīs savu darbu, ja tas vispār notiks!” *Mēnešiem ilgi postām savu cietoksni. Gandrīz jāvēlas, kaut nebūtu tā centušies, to būvējot.*

“Divdesmit piecas balsis.” Arhidiakons drūmi glūnēja uz čabošajiem papīriem. “Divdesmit piecas, bet Marovijam ir astoņpadsmit? Mēs knapi tiekam uz priekšu! Par katru iegūto balsi citur kādu pazaudējam!”

Goils paliecās uz priekšu krēslā. “Iespējams, jūsu eminence, pienācis laiks atkal apciemot mūsu draugu Universitātē —”

Arhidiakons nikni iešņācās, un Goils aizcirta muti. Glokta raudzījās ārā pa lielo logu un izlikās, ka neko neparastu nav dzirdējis. Ainavā izcēlās seši drūpošie, smailie Universitātes torņi. *Bet kādu gan palīdzību tur var meklēt? Gruvešos, putekļos, un no tiem idiotiem adeptiem?*

Salts neļāva ilgi par to prātot. “Ar Hēģenu runāšu pats.” Un viņš iebakstīja pirkstu vienā no papīra lapām. “Goil, uzraksti lordam gubernatoram Mīdam un mēģini panākt viņa atbalstu. Glokta, sarunā tikšanos ar lordu Veterlentu. Viņš vēl nav paziņojis, kuru no pusēm atbalsta. Un tagad abi vācieties.” Salts novērsās no saviem noslēpumu pilnajiem dokumentiem un piekala Gloktam skarbo, zilo skatienu. “Ejiet un dabūjiet... man... balsis!”

Par vadoni būt

“Auksta naksniņa!” uzsauca Dzinējs. “Likās, ka ir taču vasara!”

Trijotne pacēla galvu. Vistuvāk stāvēja vecs vīrs ar sirmiemiem matiem un seju, kas liecināja — viņš dienās pieredzējis skarbus laikapstākļus. Aiz viņa bija jaunāks vīrietis, kuram vīrs elkoņa nocirsta kreisā roka. Trešais bija tāds zēns vien; viņš stāvēja piestātnes galā un sadrūmis raudzījās tumšajā jūrā.

Tuvodamies Dzinējs izlikās, ka smagi klibo, vienu kāju vilka aiz sevis un viebās kā sāpēs. Viņš piešļūca zem luktura, kas augstā kārtī iekārts blakus trauksmes zvanam, un pacēla pudeli, lai visi varētu to redzēt.

Vecis pasmaidīja un atstutēja šķēpu pie sienas. “Te, pie ūdeņiem, auksti ir vienmēr.” Berzēdamas plaukstas, viņš pienāca tuvāk. “Labi, ka atnāci mūs sasildīt, ko?”

“Nuja. Paveiciet mums visiem.” Dzinējs izvilkta korķi un ļāva tam karāties auklā, pacēla vienu no krūzēm un ielēja.

“Nevajag kautrēties, puis’!”

“Laikam nevajag gan.” Dzinējs ielēja vēl. Kad viņš sniedza krūzi, vienrocim nācās nolikt šķēpu. Zēns pienāca pēdējais un piesardzīgi noskatīja Dzinēju.

Vecais pabikstīja viņu ar elkoni. “Vai droši zini, ka māte gribētu, lai dzer, puika?”

“Kāda starpība, ko viņa teiktu?” viņš norūca, mēģinādams pazemināt smalko balsi.

Dzinējs sniedza viņam krūzi. “Man domāt, ja esi pietiekami vecs, lai turētu šķēpu, tad esi arī pietiekami vecs, lai cilātu glāzi.”

“Es esmu pietiekami vecs!” puika atcirta un izrāva krūzi Dzinējam no rokas, taču dzerdams noskurinājās. Dzinējs atcerējās pirmo reizi, kad pats iedzēra — viņam palika varen nelabi un bija jābrīnās, par ko tik liela muiža; tagad viņš pie sevis pasmaidīja. Visdrīzāk zēns nodomāja, ka tiek apsmiets. “Kas tu vispār tāds esi?”

Vecais vīrs nogrozīja galvu. “Neņem viņu galvā. Viņš vēl ir pietiekami jauns, lai domātu, ka cieņu var izpelnīties ar rupjību.”

“Ir jau labi,” attrauca Dzinējs, ielēja sev un nolika krūzi zemē uz akmeņiem, nesteidzīgi apdomādams, ko teikt tā, lai nekļūdītos. “Mani sauc Kregs.” Reiz viņš bija pazinis vīru, vārdā Kregs; to nokāva kādā cīņā augstu kalnos. Dzinējam Kregs diez ko nebija patīcis, un viņam nebija ne jausmas, kāpēc tas bija ienācis prātā, taču viņš sprieda, ka šobrīd derēja jebkurš vārds. Viņš uzsita pa stilbu. “Pie Dunbrekas man sadūra kāju, un tā sadzijusi galīgi šķērsām. Soļot es vairs nevaru. Laikam gan mani laiki ierindā pagājuši, tāpēc vadonis atsūtīja mani šurp, lai kopā ar jums, ļautiņi, pieskatītu ūdeņus.” Viņš paskatījās uz jūru, kas mēnessgaismā vilņojās un vizēja kā dzīva. “Nevarētu teikt, ka par to man būtu dikti žēl. Godīgi sakot, man cīnīšanās jau bija līdz kaklam.” Vismaz tas nebija melots.

“Zinu, kā tu jūties,” sacīja vienrocis, novēzēdams Dzinējam degungalā rokas stumbeni. “Kā tur, augšā, iet?”

“Nav ne vainas. Savienība joprojām tup aiz pašu mūriem un ceņšas par visām varītēm tikt iekšā, bet mēs otrpus upei viņus gaidām. Tā tas bijis jau nedēļām ilgi.”

“Dzirdēju, ka dažs labs pārgājis Savienības pusē. Dzirdēju, ka tajā kaujā kritis vecais Trejkoks.”

“Rads Trejkoks bija varens vīrs,” vecais zēns noteica, “varens vīrs.”

“Jā.” Dzinējs pamāja ar galvu. “Bija gan.”

“Tiesa gan, dzirdēju, ka viņa vietu ieņēmis Dzinējs,” ierunājās vienrocis.

“Patiesi?”

“Es tā dzirdēju. Tas gan ir negants dēlietis. Liels milzenis. Par Dzinēju viņu sauc, jo reiz šis kā tāds suns esot nokodis vienam sievišķim pupus.”

Dzinējs sablisināja acis. “Ko tu saki? Lai nu kā, viņu es tur neredzēju.”

“Dzirdēju, ka tur esot arī Deviņas Nāves,” čukstēja zēns, iepletis acis, kā runādams par rēgu.

Abi pārējie pavīpsnāja. “Tas ļaunais draņķis ir miris, puika, un labi vien, ka tā.” Vienrocis nodrebinajās. “Sasodīts, kādas muļķīgas iedomas!”

“Es tā dzirdēju, un tas arī viss.”

Vecais vīrs ierāva vēl kādu malku groka un nočāpstinājās. “Kur kāds atrodas, nav no liela svara. Kolīdz būs atguvusi savu fortu, Savienība visdrīzāk sāks garlaikoties. Tie nogarlaikosies un ies mājās pāri jūrai, un viss atkal būs pa vecam. Katrā ziņā šurp uz Ufritu viņi nenāks.”

“Nē,” priecīgi piekrita vienrocis. “Šurp gan viņi nenāks.”

“Tad kāpēc mēs te stāvam sardzē, viņus gaidot?” nočīkstēja zēns.

Vecais nogrozīja acis, it kā būtu to dzirdējis jau simtiem reižu un ikreiz sniedzis to pašu atbildi. “Tāpēc, ka mums dots tāds uzdevums, puis’.”

“Un, kad tev dots darbs, to labāk paveikt kārtīgi.” Dzinējs atminējās, kā to pašu viņam bija teicis gan Logens, gan Trejkoks. Tagad tie abi bija miruši, atpakaļ zem dubļiem, taču šie vārdi joprojām bija tikpat patiesi. “Pat ja darbs ir garlaicīgs, bīstams vai nelabs. Pat ja tu labprātāk to nedarītu.” Sasodīts, kā viņam gribējās mīzt. Šādā brīdī gribējās vienmēr.

“Tiesa gan,” piekrita vecais vīrs un pasmaidīja, raugoties krūzē. “Kas tik mums nav jādara.”

“Tā gan. Tiešām žēl. Liekas, ka jūs esat lāga puīši.” Un Dzinējs pasniedzās aiz muguras, it kā kasītu pēcpusi.

“Žēl?” Zēns izskatījās apjucis. “Kā tu to dom —”

Tobrīd no mugurpuses pienāca Dovs un pārgrieza viņam rikli.

Gandrīz vienlaikus vienroča muti aizspieda Drūmā netīrā plauksta, un caur pavērto mēteli izspraucās asiņains asmens gals. Dzinējs metās uz priekšu un trīs reizes zibenīgi sadūra veco vīru ribās. Tas iesēcās un

platām acīm sagriļojās, rokā joprojām slābani turēdams krūzi; no mutes pašķīda ar dziru sajauktas siekalas. Tad viņš nokrita.

Zēns kādu gabaliņu parāpoja. Vienu plaukstu viņš bija piespiedis kaklam, mēģinot aizspiest brūci, bet ar otru stiepās pēc staba, kurā karājās trauksmes zvans. Dzinējs nosprieda, ka viņam nu gan ir dūša — ar pārgrieztu rikli vēl domāt par zvanu —, taču diži tālāk par soli viņš netika, kad Dovs spēcīgi uzkāpa viņam uz skausta un piespieda pie zemes.

Izdzirdot, kā nokrakšķ zēna kakla skriemeļi, Dzinējs sāpīgi saviebās. Visdrīzāk viņš nebija pelnījis šādi mirt. Taču karā tā notiek. Tiek nogalināts lērums ļaužu, kas to nav pelnījuši. Darbiņš bija jāpaveic, viņi bija to izdarījuši, un visi trīs joprojām bija dzīvi. No šāda uzdevuma neko vairāk gaidīt nevarēja, taču tik un tā viņam bija palikusi nelāga sajūta. Viegli tas nebija licies nekad, taču tagad bija vēl grūtāk, jo Dzinējs bija vadonis. Savādi, kā nokaut ļautiņus šķiet vieglāk, kad to darīt tev licis kāds cits. Nogalināt ir grūti. Grūtāk, nekā varētu likties.

Protams, ja vien tevi nesauc par Melno Dovu. Tam sūdabralim nebija atšķirības — galināt cilvēkus vai iet pamīzt. Tieši tāpēc tas viņam tik labi padevās. Dzinējs noskatījās, kā Dovs pieliecas, novelk saļimušajam vienrocim mēteli, apliek to sev ap pleciem un bezrūpīgi, kā izmezdam atkritumus, ieripina līķi jūrā.

“Tev ir divas rokas,” jau uzvilcis vecā vīra apmetni, ierunājās Drūmais.

Dovs sevi noskatīja. “Ko tu ar to gribi teikt? Es netaisos sev nocirst roku, lai labāk maskētos, tu, idiot!”

“Viņš grib teikt, lai paslēp to.” Dzinējs noskatījās, kā Dovs ar netīru pirkstu izslauka krūzi, ielej sev šļuku un, atmetis galvu, izdzer. “Kā tu vari šādā brīdī dzert?” viņš noprasiņa, novilkdams no zēna līķa asiņaino mēteli.

Dovs paraustīja plecus un ielēja vēl. “Žēl labas mantas. Un, kā tu jau teici, — auksta naksniņa.” Viņš neganti pasmīnēja. “Pie joda, Dzinēj, tu gan vari muldēt. Mani sauc Kregs.” Viņš pāris soļus pakliboja. “Dunbrekā man sadūra pakaļu. Kur tu to rāvi?” Viņš ar plaukstas virspusi iedunkāja Drūmajam pa plecu. “Jauki, pie joda, nē? Šitādu darišanu taču kaut kā sauca, vai ne? Kāds bija tas vārds?”

“Pārliecinošs,” noteica Drūmais.

Dova acis uzdzirkstēja. “Pārliecinošs. Lūk, kas tu esi, Dzinēj. Tu esi viens pārliecinošs suņabērns. Zvēru, tu būtu varējis viņiem izstāstīt, ka esi pats Skarlings Kailā Galva, un šie būtu tev noticejuši. Nesaprotu, kā tu spēji noturēt nopietnu ģīmi!”

Dzinējam smieklī īpaši nenāca. Viņam nepatika skatīties uz abiem liķiem, kas joprojām gulēja uz akmeņiem. Nepārtraukti nāca prātā, ka zēns bez sava mēteļa nosals. Pavisam muļķīga doma, ņemot vērā, ka viņš soli tālāk gulēja asiņu pelķē.

“Lai paliek,” viņš noņurdēja. “Iemetiet šos abus un ejiet uz vārtiem. Nevar zināt, kad var atnākt vēl kāds.”

“Tev taisnība, vadon’, tev taisnība. Kā teiksi.” Dovs iemeta abus ūdenī, tad noāķēja zvana mēlīti un drošības pēc ielidināja jūrā arī to.

“Žēl,” noteica Drūmais.

“Kas?”

“Žēl laba zvana.”

Dovs plikšķināja acis. “Laba zvana, goda vārds! Pēkšņi tev ir makten daudz sakāmā, bet vai zini? Man liekas, ka pirms tam tu man patiki labāk. Žēl zvana? Vai esi prātu izkūkojis, puis?”

Drūmais paraustīja plecus. “Dienvidniekiem tas var noderēt, kad tie atbrauks šurp.”

“Tad lai peld pakaļ sūda mēlītei!” Dovs paķēra vienroča šķēpu un purpinādams aizsoļoja uz atvērtajiem vārtiem, vienu roku iebāzis nozagtajā mētelī. “Žēl zvana... pie visiem nolāpītajiem miroņiem...”

Dzinējs pastiepās uz pirkstgaliem un atāķēja lukturi, pacēla to pret jūru, tad aizsedza ar mēteli un atkal nolaida. Pacēla un nolaida. Atkāroja vēlreiz un, liesmai šaudoties, atkal pakāra uz kārts. Tobrīd šķita, ka tā ir ļoti maza uguntiņa, no kuras atkarīgas visas viņu cerības. Sīka, maza liesmiņa, ko pa tādu gabalu jāsaskata pāri ūdeņiem, taču citas viņiem nebija.

Dzinējs nepārtraukti gaidīja, ka viss aizies šķērsām, ka pilsētā sacelsies trauksme, no tiem atvērtajiem vārtiem izgāzīsies pieci duči karlu un viņu trijotni pelnīti noslaktēs. Par to domājot, pūslis vai plīsa. Taču neviens nenāca. Nebija ne skaņas, izņemot kārts galā čikstošo, tukšo

zvanu un aukstos viļņus, kas sitās pret piestātnes akmeņiem un pāļiem. Viss notika, kā viņi bija iecerējuši.

No tumsas izslīdēja pirmā laiva, un tās priekšgalā stāvēja plati smaidošs Drebulis. Laivā aiz viņa saspiedušies ļoti uzmanīgi airēja divdesmit karlu saspringtām, bālām sejām, sakostiem zobiem no piepūles, lai uzvestos klusi. Tik un tā Dzinēja sirds meta kūleni pie katra metāla vai koka klaudziena.

Pieairējuši tuvāk, Drebulis un viņa puīši pārkāra pār laivas malu salmu maisus, lai borts neskrāpētos pret akmens krastu; to visu viņi bija izdomājuši jau pirms nedēļas. Viņi pasvieda virves, bet Dzinējs un Drūmais tās notvēra, izvilka laivu krastā un piesēja. Dzinējs paskatījās uz Dovu, kurš, klusi un mierīgi pieplacis pie sienas netālu no vārtiem, viegli nogrozīja galvu, dodot ziņu, ka pilsētā neviens nekust. Tad Drebulis raiti un bez skaņas uzkāpa pa kāpnēm un notupās tumsā.

“Labi pastrādāts, vadon’,” viņš plati smaidot teica. “Kā pa sviestu.”

“Laiks apsveikumiem būs vēlāk. Piesieniet pārējās laivas.”

“Kā teiksi.” Nu jau tuvojās vairāk laivu, vairāk karlu un salmu maisu. Drebuļa puīši pievilka tās pie krasta un sāka vilkt vīrus uz piestātnes dēļiem. Visādus vīrus, kas pēdējo nedēļu laikā viņiem piebiedrojušies. Vīrus, kuriem nepatika Betoda jaunās metodes. Drīz pie ūdens viņu bija jau prāvs pulks. Tik daudz, ka Dzinējs nespēja noticēt, ka viņi nav pamanīti.

Viņi sadalījās pulciņos, kā bija plānojuši, un katram no tiem bija savs vadonis un savs uzdevums. Pāris puīšu pazina Ufritu, un tie smiltīs uzzīmēja pilsētas plānu, kā to mēdza darīt Trejkoks. Dzinējs bija licis visiem to iegaumēt. Viņš pasmīnēja, iedomājoties, cik ļoti par to bija kašķējies Melnais Dovs, taču nu izrādījās, ka bija tā vērts. Viņš notupās pie vārtiem, un klusie bariņi tumsā viens pēc otra gāja garām.

Pirmais bija Tuls ar duci karlu. “Labs ir, Pērkoņgalva,” Dzinējs sacīja, “tev tiek galvenie vārti.”

“Aha,” Tuls palocīja galvu.

“Svarīgākais uzdevums no visiem, tāpēc mēģini to nodarīt klusi.”

“Klusi, skaidrs.”

“Nu, lai veicas, Tul.”

“Veiksmi man nevajadzēs.” Un milzis ar savu komandu aizsteidzās tumšajās ielās.

“Sarkanā Cepure, tu ņem torni pie akas un mūrus, kas blakus.”

“Tieši tā.”

“Drebuli, tu ar saviem puīšiem paturi acīs pilsētas laukumu.”

“Būšu vērīgs kā pūce naktī, vadoni.”

Un tā tālāk; viņi gāja garām, pa vārtiem iekšā un nozuda tumšajās ielās, nesacēlušī vairāk trokšņa kā jūras vējš un viņi pietātnē, bet Dzinējs katrai komandai piešķīra uzdevumu un novēlēja veiksmi darbā. Pēdējais pienāca Melnais Dovs, kuram pa pēdām sekoja skarbu vīru bariņš.

“Dov, tev tiek pilsētas vecākā kopzāle. Sakrauj ap to kokus, kā runājām, taču uguni nepiešķil, vai dzirdi? Nenogalē nevienu, ko nevajadzētu. Vēl nē.”

“Vēl nē, lai tā būtu.”

“Un, Dov.” Viņš pagriezās atpakaļ. “Liec mieru arī sieviešiem.”

“Par ko tu mani uzskati?” viņš noprasīja tumsā zibošiem zobiem.

“Par kādu zvēru, vai?”

Un ar to viss bija padarīts. Palika tikai viņš un Drūmais, un daži citi, kas novēroja ūdeni. “Hm,” lēni palocīdams galvu, noteica Drūmais. No viņa mutes tā bija patiešām varena uzslava.

Dzinējs norādīja uz stabu. “Vai nocelsi mums to zvanu?” viņš sacīja. “Beigu beigās tas var noderēt.”

Pie visiem miroņiem, troksni gan tas sacēla pamatīgu. Dzinējam nācās samiegt acis un, dauzot pa zvanu ar naža rokturi, drebēja visa roka. Starp visām šīm ēkām, iespiests starp sienām un žogiem, viņš nejutās diez ko omulīgi. Dzinējs savā mūžā pilsētās nebija pavadījis daudz laika, un tas mazumiņš, ko viņš tajās bija uzturējies, viņam nebija īpaši patīcis. Viņš bija vai nu dedzinājis un cēlis nekārtības pēc aplenkuma, vai vērtījus Betoda cietumā, gaidot nāvi.

Viņš samirkšķinājās paraudzījās uz šifera jumtu mežu, senā, pelēkā akmens sienām, nomelnējušo koku, netīri pelēko apmetumu, kas spīdēja lietū. Šķita savādi šādi dzīvot, gulēt kastē, visās savās gaitās staigāt pa

vienām un tām pašām takām. Jau to iedomājoties vien, viņš kļuva tramīgs, it kā nepietiktu ar zvanu. Dzinējs nokāsējās un nolika to sev blakus uz bruģa. Tad stāvēja un gaidīja, vienu plaukstu atbalstījis uz zobena rokura cerībā, ka tā izskatās svarīgāks.

No ielas atskanēja soļu dipoņa, un laukumā iebrāzās maza meitenīte. Ieraugot tur stāvam duci bruņotu bārdainu vīru ar Tulu Duru pašā vidū, viņai atkārās žoklis. Droši vien tik lielu vīru viņa nekad nebija redzējusi. Bērns apsviedās, lai skrietu pretējā virzienā, un gandrīz paslīdēja uz mitrā bruģa. Tad ieraudzīja uz koku kaudzes turpat aiz muguras sēžam Dovu, kurš bija nevērīgi atgāzies pret sienu un uz ceļiem uzlicis izvilkto zobenu, un sastinga kā iemieta.

“Ir jau labi, meitēn,” Dovs norūca. “Vari palikt, kur esi.”

Nu jau laukumā no visām pusēm sasteidzās arī citi, un visi kā viens izskatījās pārsteigti, ieraugot tur stāvam un gaidām Dzinēju un viņa puisi. Lielākoties tur bija sievietes un zēni, un vēl pāris vecu vīru. Zvana skaņu izrauti no gultām, joprojām pusaizmiguši, sasārtušām acīm, aptukušām sejām, saburzītām drānām, bruņojušies ar visu, kas gadījies pa ķērienam. Kādam zēnam rokā bija miesnieka cirvis. Kādam salīkušam večukam — zobens, kas izskatījās vēl vecāks par pašu. Priekšā stāvēja meitene ar mēslu dakšām, viņai bija tumšu, biezu matu ērkulis un sejas izteiksme, kas Dzinējam atgādināja Šariju. Stingru un domīgu skatienu, kādu viņa mēdza Dzinējam veltīt, pirms viņi sāka gulēt kopā. Dzinējs sarauktu pieri paskatījās uz viņas netīrajām, basajām pēdām un cerēja, ka nenāksies meiteni nogalināt.

Labākais veids, kā darbu izdarīt ātri un viegli, būtu šos tā pamatīgi nobaidīt. Tāpēc Dzinējs centās runāt kā cilvēks, no kura būtu vērts baidīties, nevis kurš grasītos aptaisīties. Tā, kā būtu runājis Logens. Tas gan droši vien būtu biedējošāks, nekā nepieciešams. Nu tad kā Trejkoks. Stingri, bet taisnīgi, meklējot visiem izdevīgu vidusceļu.

“Kurš jums galvenais?” viņš ierūcās.

“Tas esmu es,” noķerkstēja večuks ar zobenu; ieraugot savas pilsētas galvenajā laukumā labi bruņotu svešinieku baru, viņa seja bija pavisam satriekta un sašļukusi. “Mans vārds ir Brass. Kas, pie joda, jūs tādi būtu?”

“Es esmu Dzinējs, šis te ir Drūmais Hardings, bet lielais dēlietis ir Tuls Duru Pērkoņgalva.” Daži iepleta acis, citi klusi samurdējās. Šķita, ka viņi šos vārdus bija dzirdējuši. “Mēs esam ieradušies ar piecsimt karliem un pagājušonakt atņēmām jums jūsu pilsētu.” Pēc tā daži noelsās, citi iespiedzās. Karlu drīzāk bija ap divsimt, taču nebija jēgas viņiem to stāstīt. Viņi varētu sadomāt cīnīties, bet Dzinējam nebija ne mazākās vēlēšanās ne sadurt kādu sievieti, ne dabūt dūrienu no tās. “Visapkārt mūsu ir daudz, un tie jūsu sargi, kurus mums nenācās nogalināt, ir sasieti. Daži no maniem puisiem, un jums jāzina, ka runāju par Melno Dovu —”

“Tas esmu es.” Dovs nozibināja neganto smīnu, un pāris no tuvāk stāvošajiem ļautiņiem atkāpās tālāk, it kā būtu uzzinājuši, ka tur apsēdies pats nelabais.

“... Nu ko, viņi bija sataisījušies pa taisno šaut uguni klāt jūsu mājām un iesākt slaktiņu. Darīt, kā bijām raduši, kad galvenais bija Deviņas Nāves, ja saprotat, ko gribu teikt.” Viens no bērniem ieraudājās, sāka šņukstēt. Zēns skatījās visapkārt, nolaidis miesnieka cirvi ņenganā rokā, bet tumšmatainā meitene satvēra ciešāk savas mēslu dakšas. Viņi labi saprata, no kuras puses vējš pūš. “Taču es domāju dot jums godīgu iespēju padoties, ja reiz šī pilsēta pilna sieviešiem, bērniem un tā tālāk. Man rēķini kārtojami ar Betodu, nevis jums, ļautiņi. Savienība grib izmantot pilsētu kā ostu, ievest krājumus un vīrus, un ko nu tur vēl. Viņi savos kuģos ieradīsies pēc stundas. Viņu būs daudz. Tas notiks ar jūsu piekrišanu vai bez tās. Man domāt, gribu teikt, ka varam to darīt ar asinsizliešanu, ja tā gribat. Miroņi zina, ka tur roku esam ievingrinājuši. Vai arī varat atdot mums savus ieročus, ja tādi ir, un mēs visi varam sadzīvot jauki un... kā to sauca?”

“Civilizēti,” ierunājās Drūmais.

“Nuja, civilizēti. Ko teiksiet?”

Vecais vīrs aptaustīja zobenu, drīzāk gatavs uz tā atbalstīties, nevis atvēzēt, un pacēla acis uz nocietinājumiem, no kuriem pretī jau raudzījās daži karli, un viņa pleci sašļuka. “Izskatās, ka esat pārsteiguši mūs nesa-gatavotus. Dzinējs, ko? Biju dzirdējis, ka esi viltīgs suņabērns. Tē tāpat nav palicis neviena, kas varētu ar tevi cīnīties. Betods savāca katru vīru,

kurš varēja noturēt šķēpu un vairogu reizē.” Viņš paskatījās uz nožēlojamajiem pilsētniekiem sev aiz muguras. “Vai sievietes neaiztiksiet?”

“Neaiztiksim.”

“Tās, kuras gribēs, lai neaiztiekam,” piebilda Dovs, glūnēdams uz meiteni ar dakšām.

“Liksīm viņām mieru,” bargi uz viņu paskatījies, ierūcās Dzinējs. “Es par to parūpēšos.”

“Nu, tad,” nosēcās vecais vīrs, šļūcošiem soļiem panāca priekšā, saviebies nometās ceļos un nosvieda aprūsējušo zobenu Dzinējam pie kājām. “Cik tas skar mani, tu esi labāks vīrs nekā Betods. Ja turēsi vārdu, būs jāpateicas tev par izrādīto žēlastību.”

“Hm.” Dzinējs pārāk žēlsirdīgs nejutās. Viņš šaubījās, vai viņam paldies teiks piestātnē nogalinātais vecuks, dūrienu mugurā dabūjušais vienrocis vai zēns ar pārgriezto rīkli, kuram nolaupīts viss mūžs.

Pārējie cits pēc cita nāca priekšā, un ieroči, ja tos tā varēja saukt, viens pēc otra tika samesti kaudzē. Vecu, sarūsējušu darbarīku un krāmu kaudzē. Pēdējais pienāca zēns un ļāva miesnieka cirvim nošķindēt kaudzes galā, uzmeta izbiedētu skatienu Melnajam Dovam, tad aizsteidzās pie pārējiem un pieķērās pie tumšmatainās meitenes rokas.

Tā nu viņi stāvēja un barā blisināja acis, un Dzinējs gandrīz saoda to bailes. Viņi gaidīja, kad Dovs ar saviem karliem tos nopļaus uz līdzenas vietas. Viņi gaidīja, ka tiks sadzīti, ieslēgti kādā mājā un ka tai tiks pielaista uguns. Dzinējs to visu bija redzējis. Tāpēc nepavisam nevainoja pilsētniekus, kas bija saspiedušies cieši kopā kā aitas ziemā uz lauka. Viņš būtu darījis tāpat.

“Labs ir!” Viņš nobļāvās. “Viss! Ejiet atpakaļ mājās vai kur nu tur. Savienība būs klāt pirms pusdienas, un labāk, lai ielas būtu tukšas.”

Viņi plikšķnāja acis uz Dzinēju, Tulu un Melno Dovu, un saskatījās savā starpā. Viņi rija siekalas un trīcēja un murmināja pateicību visiem miroņiem. Ļaudis lēni izretojās, izklīda un devās katrs uz savu pusi. Visiem par lielu atvieglojumu — dzīvi.

“Labi pastrādāts, vadoni,” Dzinējam ausī teica Tuls. “Pats Trejkoks nebūtu varējis labāk.”

No otras puses pienāca Dovs. “Par tām sievietēm gan, ja tu jautātu manu viedokli —”

“Es nejahtāju,” Dzinējs noteica.

“Vai esat redzējuši manu dēlu?” kāda sieviete negāja mājās. Viņa vērsās te pie viena vīra, te otra, teju raudādama, raizēs savilkto seju. Dzinējs nolaida galvu un paskatījās uz citu pusi. “Mans dēls bija sardzē pie upes! Vai esat viņu redzējuši?” Viņa paraustīja Dzinēja mēteli un lūdzās aizlūzušā, asarainā balsī. “Lūdzu, sakiet, kur ir mans dēls?”

“Domā, ka es zinu, kur katrs blandās?” viņš atcirta raudošajā sejā. Dzinējs aizslāja, it kā viņam būtu lērums svarīgu darišanu, bet pats visu laiku domāja — tu esi glēvulis, Dzinēj, tu esi sasodīts sūda glēvulis. Tad nu gan varonis, raiti apvedis ap stūri bariņu sieviešu, bērnu un večuku.

Nav viegli par vadoni būt.

Šis cildenais amats

Lielais aizsargkanāls bija nosusināts aplenkuma sākumā, un pēc tā bija palicis plats grāvis, pilns melniem dubļiem. Pāri pārmestā tilta tālākajā galā pie ratiem strādāja četri karavīri, kas vilka uz krastu liķus un ļenganus vēla grāvja dibenā. Tie bija pēdējo aizstāvju liķi — uzšķērsti, apdedzināti, nošķiesti asinīm un dubļiem. Bārdaini, pinkaini mežoņi no zemes aiz Krinnas upes tālu austrumos. Pēc trim Dunbrekas mūru aplenkumā pavadītiem mēnešiem slābanie ķermeņi izskatījās nožēlojami izdēdējuši un nobadojušies. Knapi izskatījās pēc cilvēkiem. Vestam bija grūti priedēties par uzvaru pār tik nožēlojamiem radījumiem.

“Žēl,” nomurmināja Jalenhorms, “pēc tam, kad viņi tik drosmīgi cīnījušies. Ņemt galu šādi.”

Vests noskatījās, kā vēl viens skrandains liķis noslid pa krastu un ieveļas juceklīgi sakritušo dubļaino augumu kaudzē. “Tā beidzas lielākā daļa aplenkumu. It sevišķi, ja aizstāvji turējušies drosmīgi. Viņi tiks apbedīti dubļos, bet pēc tam aizsarggrāvis tiks appludināts no jauna. Pār viņiem gāzīsies Baltteces ūdeņi, un viņu drosmei vai tās trūcumam nebūs bijis nekādas nozīmes.”

Šķērsojot tiltu, pār abiem virsniekiem slējās Dunbrekas cietoksnis — melnas sienu un torņu kontūras kā plašs, tumšs caurums smagajās, baltajās debesīs. Virs galvas riņķoja dažī noplukuši putni. Pāris citu ķērca, tupēdami uz iedragātajiem nocietinājumiem.

Ģenerāļa Kroja vīri veselu mēnesi bija mērojuši šo ceļu, tikai lai atkārtoti tiktu atsisti asiņainā kaujā, līdz beidzot zem pastāvīga bultu,

akmeņu un verdoša ūdens lietus izlauzās cauri smagajiem vārtiem. Vēl nedēļa pavadīta klaustrofobiskā slaktiņā, lai izlauztu duci soļu garo ceļu pa tuneli aiz vārtiem un ar zobenu un uguni izlauztos cauri otriem vārtiem un beidzot sagrābtu ārējo mūri. Visas priekšrocības bija cietokšņa aizstāvju pusē. Tas ticis ļoti rūpīgi būvēts, lai būtu tieši tāds.

Un, kad viņi bija izlauzušies cauri vārtiem, problēmas tikai sākās. Iekšējais mūris bija divtik augstāks un biezāks par ārējo, un visās iespējamās vietās slējās augstāk par ārējā mūra gājēju celiņiem. Uz tā nebija nekāda patvēruma no šāvieniem, ko brīvi varēja raidīt no sešiem milzīgiem torņiem.

Lai iekarotu otro mūri, Kroja vīri bija izmēģinājuši katru aplenkuma priekšrakstu stratēģiju. Viņi bija strādājuši ar cērtēm un laužņiem, taču pamatnē mūris bija piecu soļu biezumā. Viņi bija pūlējušies izrakt pazemes eju, taču cietokšņa ārpusē zeme bija piesūkusies ar ūdeni, bet zem tā atradās vienlaidu Anglandes klints. Viņi bija bombardējuši cietoksni ar katapultām, taču spējuši vien vāji iebojāt varenos bastionus. Viņi bija viņšos un sīkākās grupās atkal un atkal mēģinājuši uzrāpties pa trepēm, gan mēģinot pārsteigt pretinieku naktī, gan pārdroši uzbrukt dienas laikā, bet gan tumsā, gan gaismā izjauktā Savienības ierinda pēc neveiksmīgiem mēģinājumiem bija ievainota atkāpusies, drūmi velkot līdzī kritušos. Beigās viņi bija mēģinājuši vienoties ar mežonīgajiem cietokšņa aizstāvjiem, liekot lietā ziemeļnieku tulka palīdzību, bet tie nelaimīgo apmētāja ar atēju saturu.

Beigu beigās viņiem bija vienkārši paveicies. Pēc sargu apgaitas izpētes kāds uzņēmīgs seržants nakts aizsegā bija izmēģinājis laimi ar āķi virves galā. Viņš bija uzrāpies mūrī, un viņam bija sekojis ducis citu drosmīgu vīru. Viņi pārsteidza cietokšņa aizstāvjus, vairākus nogalināja un ieņēma vārtu namu. Viss uzbrukums aizņēma desmit minūtes un prasīja viena Savienības karavīra dzīvību. Vests pie sevis nodomāja — cik ironiski, ka pēc visiem iespējamiem aplinkus mēģinājumiem, kas tika asiņaini atsisti, beigu beigās Savienības armija iegāja cietoksnī pa atvērtiem galvenajiem vārtiem.

Tagad šīs arkas tuvumā uz bruģa trokšņaini vēma kāds karavīrs. Ļaunas priekšnojautas pārņemts, Vests pagāja viņam garām, soļiem

atbalsojoties garajā tunelī, un iznāca no tā plašajā pagalmā cietokšņa vidū. Tas bija iekšējo un ārējo aizsargmūru formai pielāgots vienādmalu sešstūris, kas iekļāvās nevainojami simetriskajā cietokšņa veidolā. Tiesa gan, Vests šaubījās, ka arhitektiem būtu paticis stāvoklis, kādā ziemeļnieki to noveduši.

Gara koka ēka pagalma malā, iespējams, stallis, uzbrukumā bija aizdegusies, un nu no tās bija palikusi tikai kvēlojošu, apdegušu balķu kaudze. Ļaudīm, kas nodarbojās ar sakopšanu, bija pārāk daudz darāmā ārpus mūriem, tāpēc zemē joprojām mētājās ieroči un gulēja liķi. Savienības kritušie bija noguldīti rindās kādā no stūriem un apsegti ar segām. Ziemeļnieki gulēja kā krituši — uz vēdera, uz muguras, sakņupuši vai izstiepušies garšļaukus. Akmens plākšņu grīdā zem tiem vīdēja dziļas švīkas, un tur pie vainas nebija tikai trīs mēnešus ilgā aplenkumā nodarītie nejaušie bojājumi. Akmenī bija ieskrāpēts liels aplis, un tajā vēl citi, kuros smalkā rakstā ievilkti savādi raksti un zīmes. Vestam šis skats nepavisam nepatika. Jo ļaunāk — viņš sāka saost arī atbaidošo smaku, kas te valdīja, un tā bija pat vēl sīvāka par apdegušās koksnes smārdu.

“Kas tā par smaku?” piespiedis mutei plaukstu, izdvesa Jalenhorms.

Viņu izdzirdēja kāds tuvumā stāvošs seržants. “Izskatās, ka mūsu draugi ziemeļnieki bija nolēmuši cietoksni izrotāt.” Viņš norādīja tiem virs galvas, un Vesta skatiens sekoja bruņucimdā tērptajai plaukstai.

Tās bija sadalījušās tik ļoti, ka pagāja kāds brīdis, līdz viņš saprata, ka skatās uz cilvēku mirstīgajām atliekām. Tās bija izplestām rokām un kājām pienaglotas pie visu torņu iekšējām sienām augstu virs mūriem piegulošo pagalma ēku jumta. No to vēderiem karājās pūstošas, mušu apsēstas iekšas. Uzšķērsti ar asiņaino krustu, kā teiktu ziemeļnieki. Joprojām šur tur manīja spilgtu Savienības formastērpu driskas, kas viegli šūpojās vējā ap trūdošās miesas masām.

Bija skaidrs, ka viņi tur karājušies jau krietnu laiku. Noteikti vēl pirms aplenkuma sākuma. Iespējams, tie pienagloti pēc tam, kad cietoksnis krita ziemeļnieku rokās. Visus šos mēnešus tur pienagloti puvuši īsto cietokšņa aizstāvju liķi. Izskatījās, ka trim no tiem nav galvas. Iespējams, tās kļuva par daļu no trim dāvanām, kas toreiz tika nosūtītas maršalam

Bēram. Vests pieķēra sevi pie bezjēdzīgām pārdomām par to, vai pienaglošanas brīdī kāds no tiem bijis dzīvs. Pēkšņi mutē saskrēja siekalas, un mušu zumēšana šķita šķebīgi skaļa.

Jalenhorms bija nobālējis kā rēgs. Viņš klusēja. Nekas arī nebija jāsaka. “Kas te noticis?” sakostiem zobiem izspieda Vests, vairāk gan jau tādams sev, nevis kādam citam.

“Ser, mēs domājam, ka viņi cerējuši saņemt palīdzību.” Viņam plati smaidīdams, sacīja seržants, kuram acīmredzot bija ļoti stipri nervi. “Mēs spriedām, ka šie lūguši palīdzību kādiem nedraudzīgiem dieviem. Nu ko, izskatās, ka lejā neviens nav viņus sadzirdējis.”

Vests sarauktu pieri skatījās uz robainajām zīmēm zemē. “Aizvāciet tās! Ja vajag, izlauziet plāksnes un nomainiet.” Skatiens aizklīda līdz augšā pūstošajiem miroņiem, un viņš juta, kā sāpīgi sažņaudzas kuņģis. “Un piedāvāriet desmit marku atlīdzību cilvēkam, kuram pietiks iekšu uzrāpties augšā un nocelt tos liķus.”

“Desmit markas, ser? Padodiet man tās trepes!”

Vests pagriezās un, elpu aizzurējis, izsoļoja pa Dunbrekas cietokšņa atvērtajiem vārtiem, ellīgi cerēdams, ka vairs neradīsies vajadzība šo vietu apmeklēt atkal. Tiesa gan, viņš zināja, ka atgriezīsies. Kaut vai tikai murgos.

Instruktāžas ar Polderu un Kroju novestu uz slimības gultas pat visveselīgāko cilvēku, bet virsmaršals Bērs pilnīgi noteikti neiederējās šajā kategorijā. Anglandē izvietotās viņa majestātes armijas komandieris bija izdilis tikpat nožēlojams kā Dunbrekas aizstāvji, un vienkāršais formastērps vaļīgi nokarājās no auguma, bet bālā āda izskatījās pārāk cieši nostiepta pār kauliem. Ducis ātri paskrējušu nedēļu, un viņš izskatījās novecojis par duci gadu. Viņa roka trīcēja, lūpa drebēja, viņš nespēja ilgi nostāvēt, bet jāt nevarēja nemaz. Laiku pa laikam viņš saviebās un nodrebējās, kā dabūjis neredzamu dūrienu. Vests nesaprata, kā viņš spēj turpināt darbu, taču Bērs turpināja strādāt pa četrpadsmit stundām dienā un dažkārt vēl vairāk. Pret saviem pienākumiem viņš izturējās ar nemainīgu rūpību. Vienīgi tagad izskatījās, ka tie viņu saēd arvien vairāk.

Rokas uz vēdera salicis, Bērs drūmi paraudzījās uz lielo pierobežas reģiona karti. Balttece aizvijās pār to kā zila līnija vidū, Dunbreka bija atzīmēta kā melns seštūris ar nosaukumu likumainā rokkrakstā. Pa kreisi no tās bija Savienības zemes. Pa labi — Ziemeļi. “Tātad,” viņš ieķērkstējās, tad ieklepojās un nokremšļojās, “esam atguvuši cietoksni.”

Ģenerālis Krojs stīvi pamāja ar galvu. “Tā ir.”

“Beidzot,” zem deguna piebilda Polders. Joprojām izskatījās, ka katrs no viņiem Betodu un viņa ziemeļniekus uzskata par sīku traucēkli karā ar īsto ienaidnieku — otru ģenerāli.

Krojs sabozās, virsnieki ap viņu sāka murdēt kā saniknotu vārnu bars. “Dunbreku plānoja Savienības labākie armijas arhitekti, un līdzekļi tās būvniecībai netika žēloti! To ieņemt nebija nekāds vieglais uzdevums!”

“Protams, protams,” norūca Bērs un centās pēc iespējas ātrāk novērst uzmanību. “Sasodīti sarežģīts cietoksnis, ko ieņemt. Vai mums ir kāda nojausma, kā to pamanījās izdarīt ziemeļnieki?”

“Nav izdzīvojis neviens, kurš varētu pastāstīt, kādus māņu gājienus tie likuši lietā, ser. Viņi visi bez izņēmuma cīnījās līdz nāvei. Daži pēdējie iebarikādējās stalli un ēku aizdedzināja.”

Bērs uzmēta Vestam skatienu un lēni nogrozīja galvu. “Kurš lai saprot tādu ienaidnieku? Kādā stāvoklī cietoksnis šobrīd ir?”

“Aizsarggrāvis ir nosusināts, ārējais vārtu nams stipri cietis, ievērojami postījumi nodarīti iekšējam aizsargmūrim. Aizstāvji nojaukuši vairākas ēkas, lai iegūtu malku un akmeņus, ko sviest, bet atlikušās atstājuši...” Krojs kustināja lūpas, kā nespēdams atrast īstos vārdus. “Ļoti sliktā stāvoklī. Remontdarbi prasīs vairākas nedēļas.”

“Ak tā.” Bērs nelaimīgs paberzēja vēderu. “Slēgtā padome nepacietīgi gaida, ka pēc iespējas drīzāk šķērsosim Baltteci, ieiesim Ziemeļos un uzsāksim cīņu ar ienaidnieku. Labas ziņas nemierīgajiem iedzīvotājiem un tā tālāk.”

“Ufritas ieņemšana,” starodams pašapmierinātā pārākumā, pa vidu metās Polders, “ir pamatīgi spēcīnājusi mūsu pozīcijas. Esam viegli ieguvuši vienu no labākajām Ziemeļu ostām, un tās atrašanās vieta lieliski piemērota mūsu spēku apgādei, kamēr tie iespiedīsies

dziļāk ienaidnieka teritorijā. Pirms tam viss bija jāpiegādā ar ratiem pāri visai Anglandei pa sliktiem ceļiem un sliktos laikapstākļos. Tagad varam ievest krājumus un papildspēkus gandrīz līdz pašai fronte! Un viss izdarīts bez kritušajiem!”

Vests negrasījās ļaut viņam nozagt nopelnus par pilsētas ieņemšanu. “Pilnīgi piekritu,” viņš bezkaislīgi, monotoni piebalsoja. “Atkal pierādījies, cik nenovērtējami ir mūsu Ziemeļu sabiedrotie.”

Sarkanajos mundieros tērptais Poldera personāls rauca pieri un purpināja. “Viņiem tajā bija sava loma,” bija spiests atzīt ģenerālis.

“Viņu vadonis Dzinējs ieradās pie mums ar sākotnējo plānu, pats to īstenoja ar savu vīru palīdzību un pasniedza jums pilsētu ar atvērtiem vārtiem un pakļāvīgiem iedzīvotājiem. Cik zināms man.”

Polders nikni paglūnēja uz Kroju, kurš otrā telpas pusē bija atļāvies plānu smīnu. “Mani vīri ir ņēmuši pilsētu savā pārziņā un jau sākuši veidot krājumu rezerves! Esam apsteiguši ienaidnieku flangā un piespieduši atkāpties Karleonas virzienā! Pulkvedi Vest, neapšaubāmi galvenais šobrīd ir tas, nevis kurš ko izdarījis!”

“Nudien!” vēzēdams platu plaukstu, viņus pārtrauca Bērs. “Abi esat izdarījuši savai valstij lielu pakalpojumu. Taču tagad mums jāraugās nākotnē. Ģenerāli Kroj, norīkojiet darba grupas, kas paliks iepakaļ pabeigt remontdarbus Dunbrekā, un jauniesaukto pulku nocietinājumu aizsardzībai. Lūdzu, norīkojiet komandieri, kurš zina, ko dara. Maigi izsakoties, būtu apkaunojoši pazaudēt cietoksni otrreiz.”

“Kļūdas netiks pieļautas,” Krojs novilkā Poldera virzienā, “varat uz to paļauties.”

“Pārējā armija var šķērsot Baltteci un gatavoties cīņai otrā krastā. Tad varam sākt iespieties dziļāk austrumu un ziemeļu virzienā uz Karleonas pusi, izmantojot Ufritas ostu apgādes veikšanai. Esam izdzinuši ienaidnieku no Anglandes. Tagad mums jāturpina presēt un jānospiež Betods uz ceļiem.” Un, lai demonstrētu teikto, virsmaršāls iespieda smago dūri sev plaukstā.

“Rītvarak mana divīzija būs otrpus upei,” Polders uzšņāca Krojam, “turklāt kārtīgā ierindā!”

Bērs novaikstījās. “Lai ko teiktu Slēgtā padome, mums jāvirzās piesardzīgi. Pēdējoreiz Savienības armija šķērsoja Baltteci, kad Ziemeļos iebruka karalis Kasamirs. Diez vai man jums jāatgādina, ka viņš bija spiests juceklīgi atkāpties. Betods jau agrāk ir uzminējis mūsu nodomus un, atkāpjoties dziļāk savā teritorijā, kļūs tikai spēcīgāks. Mums jāstrādā kopā. Šīs nav sacensības, kungi.”

Abi ģenerāļi nekavējoties sāka sacensties par to, kurš piekrīt visvairāk. Vests gari nopūtās un paberzēja virsdeguni.

Cits cilvēks

“Un mēs esam atgriezušies.” Bajazs sarauktu pieri vērās uz pilsētu — spilgtu, baltu pusemēni, kas stiepās gar zaigojošajiem liča ūdeņiem. Tas lēni, bet noteikti tuvojās, sniedzās pretī un iekļāva Džezalu viesmīlīgā apskāvienā. Pilsētas vaibsti kļuva arvien izteiktāki, starp namiem spraucās zaļi parki, no ēku biežņas slējās baltas torņu smailes. Viņš redzēja augstos Agriontas mūrus, spožajos kupolos atspīdošos saules starus. Augstu pāri visam slējās Radītāja nams, taču pat tā draudīgais stāvs tagad nez kāpēc šķita izstarojam siltumu un drošību.

Viņš bija mājās. Viņš bija izdzīvojis. Šķita, ka pagājis vai simt gadu, kopš viņš nomākts un vientuļš stāvēja līdzīga kuģa pakaļgalā un noskatījās, kā Adua lēni un skumji aizslīd tālumā. Cauri bangojošā ūdens skaņām, buru plīkšķiem un jūrasputnu kliegzieniņiem viņš sāka saklausīt tālo pilsētas dunu. Izklusījās pēc brīnišķīgākās mūzikas, kādu jebkad dzirdējušas viņa ausis. Džezals aizvēra acis un dziļi ievilkā nāsīs gaisu. Piestātnes sāļā, pūstošā dvaka uz viņa mēles šķita salda kā medus.

“Tad jau varam pieņemt, ka tev šis ceļojums patika, kapteini?” ar pamatīgu ironiju pajautāja Bajazs.

Džezals varēja vienīgi plati pasmaidīt. “Man patik tā beigas.”

“Nenolaidiet degunu,” ierunājās brālis Garkājis. “Dažkārt ilgā ceļojumā iegūto pilnībā apjaušam tikai pēc tā beigām. Pārbaudījumi ilgst vien mirkli, bet tajos iegūto gudrību paturam visu mūžu!”

“Hm.” Pirmais no magiem saknieba lūpas. “Ceļošana viedākus padara tikai gudros. Muļķus tā padara vēl muļķākus. Meistar Deviņpirksti! Vai esi apņēmiets atgriezties Ziemeļos?”

Logens uz mirkli pārtrauca drūmo skatīšanos viņšos. “Man nav iemesla te palikt.” Viņš iesāņus uzmeta skatienu Ferro, bet tā nikni paglūnēja pretī.

“Ko lūri uz mani?”

Logens papurināja galvu. “Vai zini ko? Man nav ne mazākās sūda nojausmas.” Ja starp viņiem arī bijis kas attāli līdzīgs dēkai, tagad izskatījās, ka tā neglābjami pārtapusi īgnā nepatikā.

“Nu ko,” pacēlis uzacis, sacīja Bajazs, “ja reiz esi izlēmis.” Viņš sniedza ziemeļniekam plaukstu, un Džezals noskatījās, kā abi sarokojas. “Kad būsi piespiedis Betodu pie zemes, iesper viņam no manis.”

“Izdarišu, ja vien viņš nenospiedīs zemē mani.”

“Spert uz augšu nekad nav viegli. Pateicos tev par palīdzību un labajām manierēm. Varbūt kādudien atkal būsi mans viesis bibliotēkā. Mēs skatīsimies uz ezeru un smiesimies par mūsu varenajiem piedzīvojumiem pasaules rietumos.”

“Es tā ceru.” Taču nepavisam neizskatījās, ka Logens gribētu smieties vai uz ko cerētu. Viņš izskatījās pēc cilvēka, kuram nav atlicis izvēles.

Džezals klusumā vēroja, kā piestātnē tiek nomestas un nostiprinātas tauvas, nolaists garais, čikstošais traps, kas skrapstēdams atdūrās pret akmeņiem. Bajazs pasauca savu mācekli. “Meistar Kaj! Mums laiks izkāpt!” Un bālais jauneklis neatskatījies sekoja skolotājam nost no kuģa, bet brālis Garkājis tiem sekoja.

“Nu tad lai veicas,” Džezals sacīja un sniedza Logenam roku. “Tev arī.” Ziemeļnieks plati pasmaidīja un ievilka viņu ciešā un nepatikami smaržojošā apskāvienā. Tā viņi palika savā ziņā aizkustinošu, tomēr mulsinošu mirkli, līdz Deviņpirkstis uzsita Džezalam pa muguru un palaida viņu vaļā.

“Varbūt tiksimies tur, Ziemeļos,” par spīti visām pūlēm, Džezala balss bija nedaudz aizlūzusi. “Ja mani nosūtīs...”

“Varbūt, taču... es labāk cerēšu, ka tā nenotiks. Kā jau teicu, tavā vietā es atrastu labu sievieti un atstātu slepkavošanu tiem, kam mazāk sajēgas.”

“Kā tev?”

“Nuja. Kā man.” Viņš uzmeta skatu Ferro. “Nu ko, tas arī viss, ko, Ferro?”

“Hm.” Viņa paraustīja kaulainos plecus un aizsoļoja pa trapu.

Logena vaibsti noraustījās. “Labi,” viņš nomurmināja tai nopakaļ. “Bija prieks iepazīties.” Logens pavicināja Džezalam trūkstošā pirksta stumbeni. “Ja par Logenu Deviņpirksti jāsaka viens, tad lai saka, ka viņam ir ķēriens ar sievietēm.”

“Mmm.”

“Njā.”

“Nu labi.” Džezals atklāja, ka savādā kārtā ir grūti aiziet. Pēdējos sešus mēnešus viņi bijuši kopā gandrīz nepārtraukti. Sākumā viņš pret šo cilvēku bija jutis tikai nicinājumu, taču, tagad aizejot, bija sajūta, kā šķīroties no vecāka brāļa, kuru viņš ļoti ciena. Patiesībā bija vēl daudz ļaunāk, jo par saviem miesīgiem brāļiem Džezals nebija sevišķi augstās domās. Tāpēc viņš vilcinājās uz klāja, un Logens viņam uzsmaidīja, kā nojauzdams, ko Džezals domā.

“Neraizējies. Es mēģināšu tikt galā bez tevis.”

Džezals izspieda pussmaidu. “Tikai mēģini atcerēties, ko tev mācīju, ja gadās iekulties vēl kādā cīniņā.”

“Diemžēl es teiktu, ka iespēja ir ļoti liela.”

Tad Džezalam neatlika nekas cits, kā pagriezties un rībināt lejā uz krastu, pa ceļam izliekoties, ka vējš iepūtis kaut ko acī. Šķita, ka līdz rosīgajai piestātnei, kur stāvēja Bajazs un Kajs, Garkājis un Ferro, bija jāmēro ilgs ceļš.

“Gan jau meistars Deviņpirkstis prātis par sevi parūpēties,” sacīja Pirmais no magiem.

“O, jā, nudian!” ķiķināja Garkājis, “nav daudz tādu, kas to prastu labāk!”

Viņiem ieejot pilsētā, Džezals vēl pēdējoreiz palūkojās pār plecu. Logens ar paceltu roku sveicināja viņu no kuģa borta, bet tad viņus šķīra kādas noliktavas stūris, un prom viņš bija. Ferro brīdi kavējās, drūmi vērās atpakaļ uz jūru, žņaudzīja dūres un kodīja vaigus. Tad viņa pagriezās un pamanīja, ka Džezals viņu vēro.

“Ko brīnīs?” tad Ferro paspraucās viņam garām un sekoja pārējiem Aduas drūzmas pilnajās ielās.

Pilsēta bija tieši tāda pati, kā Džezals to atcerējās, tomēr viss bija citādi. Ēkas šķita sarāvušās un sīkmanīgi saspiedušās kopā. Pat platā Vidusiela, pilsētas lielā, galvenā artērija, pēc Vecās Impērijas plašajiem laukumiem un satriecošajām sagrautās Aulkas ainavām šķita šausmīgi saspiesta. Lielajā lidzenumā debesis bija bijušas augstākas. Šeit viss šķita sarucis un, lai būtu vēl ļaunāk, visapkārt vēdīja nepatīkama smaka, ko viņš agrāk nebija ievērojis. Viņš gāja ar sarauktu degunu un grūstīdamies lavierēja pret nepieklājīgo garāmgājēju straumi.

Visdīvainākie bija cilvēki. Bija pagājuši vairāki mēneši, kopš Džezals redzējis vairāk par desmit ļaudīm vienuviet. Tagad pēkšņi visapkārt spiedās tūkstošiem cilvēku, kas nikni apņēmušies doties savās gaitās. Mīksti, noberzušies un saposušies bezgaumīgās krāsās, tie tagad šķita tikpat savādi kā cirka mākslinieki. Kamēr viņš bija prom un pasaules tuksnēsīgajos rietumos raudzījās acīs nāvei, bija mainījusies mode. Cepures tika nēsātas citā leņķī, piedurknes bija izaugušas līdz platakam piegriezumam, kreklu apkaklītes sarāvušās līdz garumam, kas pirms gada šķistu nepieņemami īss. Džezals pie sevis iesmējās. Šķita tik dīvaini, ka viņu jebkad interesējušas šādas blēņas, un viņš ar galēju nicinājumu noraudzījās uz garāmejošu sasmaržojušos dendiju bariņu.

Ejot cauri pilsētai, viņu pulciņš saruka. Vispirms eksaltēti atvadījās Garkājis — ar ilgu roku spiešanu, runām par godu un privilēģijām un solījumiem par atkalapvienošanos, kas, Džezalam bija aizdomas un pat sirsnīgas cerības, nebija domāti nopietni. Netālu no Četru stūru lielā tirgus laukuma kādā uzdevumā tika aizsūtīts Kajs, kurš devās prom, drūmi klusēdams, kā ierasts. Līdz ar to Džezala vienīgais ceļabiedrs palika Pirmais no magiem, bet Ferro dusmīgi slāja nopakaļ.

Godīgi sakot, Džezals nebūtu iebildis, ja pulciņš ievērojami saruktu tālāk. Bija izrādījies, ka Deviņpirkstis ir uzticams sabiedrotais, taču pārējie nelabvēlīgās ģimenes locekļi uz Džezala rīkotām vakariņām ielūgumus diez vai saņemt. Viņš jau sen bija atmetis cerību, ka zem Ferro viepļu maskas varētu atklāties paslēpta jūtīga dvēsele. Vismaz viņas nemainīgais

noskaņojums bija paredzams. Ja tas iespējams, Bajazs kā ceļabiedrs lika justies vēl neomulīgāk — pusi laika viņš labsirdīgi jokoja kā tāds vec-tēvs, bet pēc tam no viņa varēja sagaidīt sazin ko. Ik reizi, kad vecais vīrs atvēra muti, Džezals sarāvās, gaidot kādu nepatīkamu pārsteigumu.

Taču pagaidām viņš pieklājīgi tērgāja. “Kapteini Lutār, vai driktu jautāt, ko esi nodomājis darīt tālāk?”

“Nu, es pieņemu, ka tikšu nosūtīts uz Anglandi cīnīties pret ziemeļniekiem.”

“Pieļauju, ka tā varētu būt. Lai gan nekad nevar zināt, kādi likteņa pavērsieni mūs piemeklēs.”

Džezalam nepatika, kā tas izklausās. “Un jūs? Vai jūs atgriezīsieties...” Džezals aptvēra, ka viņam nav ne mazākās nojausmas, no kurienes mags uzradies.

“Vēl ne gluži. Pagaidām palikšu Aduā. Gaidāmi vareni notikumi, manu zēn, vareni notikumi. Iespējams, palikšu, lai redzētu, ar ko tie beigsies.”

“Malā, kuce!” ceļa malā kāds kļiedza.

Ap skrandainā kleitā tērptu meiteni ar nosmulētu seju bija sastājušies trīs pilsētas sargi. Viens bija noliecies pāri ar dūrē sažņaugtu steku un kļiedza tai sejā, kamēr tā rāvās prom. Tajā noskatīties bija sapulcējies nelaimīga paskata ļaužu pulciņš — lielākoties strādnieki —, kas paši neizskatījās daudz tīrāki par ubadzi.

“Kāpēc gan jums nelikt viņai mieru?” kāds nopurpināja.

Viens no sargiem spēra brīdinošu soli viņu virzienā un atvēzēja steku, kamēr draugs sagrāba ubadzi aiz pleca, apgāzdam uz ceļa nolikto krūzi, no kuras notekā izripoja dažas monētas.

“Tas šķiet lieki,” zem deguna nomurdēja Džezals.

“Nu ko,” augstprātīgi vērodams, sacīja Bajazs, “kas tāds notiek visu laiku. Vai gribi teikt, ka nekad agrāk neesi redzējis, kā tiek padzīts ubags?”

Protams, Džezals bija to redzējis bieži un pat aci nebija pamirkšķinājis. Galu galā nevarēja ļaut ubagiem aizņemt vietu uz ielas. Tomēr nez kāpēc šis process lika Džezalam justies neomulīgi. Nelaimīgā

bezpajumtniece spārdījās un kļiedza, bet sargs, būdams pilnīgi nevajadzīgi vardarbīgs, vēl kādu soli vilka viņu pa zemi uz muguras, un bija skaidrs, ka viņu tas uzjautrina. Džezalam radās iebildumi nevis pret pašu norisi, bet drīzāk pret to, ka tas notiek viņa priekšā, neizdomājoties, ka tas varētu aizskart viņa jūtas. Tas nez kādēļ lika viņam justies kā līdzzinātājam.

“Tas ir nožēlojami,” viņš caur sakostiem zobiem šņāca.

Bajazs paraustīja plecus. “Ja tas tevi tā aizskar, kāpēc neko nedari?”

Sargs tieši šajā brīdī izvēlējās sagrābt meiteni aiz pinkainajiem matiem un spēcīgi iebelzt ar steku, un tā iespiedzās un pakrita, rokas sargājoši sakļāvusi ap galvu. Džezals juta, kā seja savelkas niknumā. Viņš vienā mirklī bija izspraucies cauri pūlim un skanīgi iespēris sargam pa pēcpusi tā, ka tas nolikās garšļaukus notekā. Viens no tā biedriem tuvojās ar steku, taču pēc mirkļa klupdams atkāpās. Džezals aptvēra, ka ir izvilcis rapierus, un ēkas mestajā ēnā mirdz to nospodrinātie asmeņi.

Skatītāji noelsās un atkāpās. Džezals samirkšķināja acis. Viņa nolūks nebija novest visu tik tālu. Sasodītais Bajazs un viņa idiotiskie padomi! Taču nu jau neatlika nekas cits, kā vien pabeigt iesākto. Viņš savilka seju savā bezbailīgākajā un augstprātīgākajā izteiksmē.

“Vēl solis, un es tevi uzduršu kā cūku, kas tu arī esi.” Viņa skatiens šaudījās no viena sarga pie otra. “Nu? Vai kāds no jums grib mani pārbaudīt?” Džezals no sirds cerēja, ka neviens no viņiem to negribēs, taču bija velti raizējies. Nebija nekāds pārsteigums, ka pārliecinošas pretošanās priekšā tie kļuva glēvulīgi, tāpēc vilcinājās pa gabalu no Džezala rapieriem.

“Neviens pret pilsētas sardzi tā neizturēsies. Mēs tevi atradīsim, uz to vari paļaut —”

“Mani atrast nebūs grūti. Mans vārds ir kapteinis Lutārs no Karaļa spēkiem. Esmu Agriontas iemītnieks. Tai garām nepaiesiet. Tas ir tas cietoksnis pilsētas centrā!” Un viņš ar rapieri norādīja tālāk pa ielu, liekot vienam no sargiem izbailēs klupšus parauties malā. “Pieņemšu jūs, kad vien vēlaties, un jūs varēsiet paskaidrot manam darbadevējam virsmaršalam Varuzam, kāpēc tik apkaunojoši izturaties pret šo sievieti, Savienības pilsoni, kuras vienīgais noziegums ir nabadzība!”